

MEGYÉNK KINCSEI
Középdöntő
(általános iskola)
MEGOLDÓKULCS

A játékban résztvevő csapat adatai	
Csapatnév:	
Képző intézmény megnevezése:	
Felkészítő pedagógus neve:	
E-mail címe:	

I. Karikázzátok be a helyes megoldást!

1. Miből készül a tradicionális páros kolbász?

- 1 **100 százalék marha húsból**
- X 100 százalék húsertés vagy mangalica húsból
- 2 kb. 30 százalék marha és 70 százalék húsertés vagy mangalica húsból készül

2. Mi a neve a Derecskén, többek között gyümölcsstermesztéssel foglalkozó gazdasági társaságnak?

- 1 Derecskei Alma Kft.
- X **Bold Agro Kft.**
- 2 Alma Juice Bt.

3. Ki fordította, szerkesztette a Vizsolyi Bibliát?

- 1 Káldi György
- X Czeglédy Sándor
- 2 **Károli Gáspár**

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÉRTÉKTÁR

4. Melyik település értéktárának része a Zsolnay porcelán?

- 1 Pécs
- X Debrecen
- 2 Miskolc

5. Ki az a focista, akinek életműve méltán szerepel a Hungarikumok Gyűjteményében és a legendás, olimpiai bajnok Aranycsapat kapitánya volt?

- 1 Bozsik József
- X Dzsudzsák Balázs
- 2 Puskás Ferenc

II. Írjátok a szaggatott vonalra a képeken látható hungarikumok nevét!

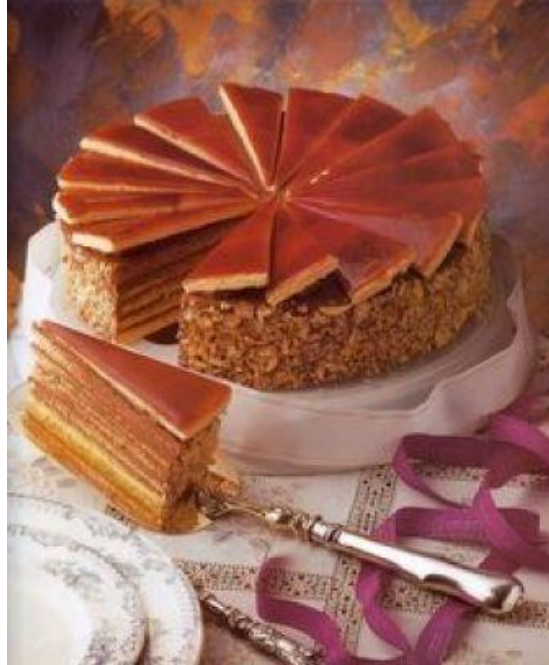
1. Tiszavirágzás

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÉRTÉKTÁR

2. Dobostorta

3. Magyar cimbalom

4. Debreceni páros kolbász

5. Puskás Ferenc elismert életműve

III. Igaz vagy hamis (húzzátok alá a megfelelő állítást)!

1. A hungarikum törvény 2021. július 1-én lépett hatályba
igaz / hamis
2. A Hollóházi Porcelángyár jelenleg Japántól az Amerikai Egyesült Államokig, a Skandináv-félszigettől Ausztráliáig a világ számos pontjára exportál.
igaz / hamis
3. A Karcagi Birkapörkölt jellegzetessége, hogy a birkatestet egyszerre főzik meg, a „karcagi” jelző pedig nem elsősorban a helyszínt, hanem ezt az archaikus főzési módot mutatja.
igaz / hamis
4. Karikás ostoruk elsősorban a dunántúli és a felvidéki pásztoroknak van, az alföldiek inkább a hosszabb nyelű, rövidebb sudarú ún. nehéz ostort használják.
igaz / hamis
5. A KÜRT adatmentési technológiáját használták a 2001. szeptember 11-i World Trade Center elleni támadásban megsemmisült számítógépek adatainak megmentése érdekében is.
igaz / hamis

IV. Keresztrejtvény

1. Ez a házasított vörösbor Eger vörösborainak igazi eszenciája, Magyarország újkori bortörténelmének első védett eredetű bora.
2. Dr. .... József fejlesztette ki Magyarország elsőszámú immunerősítójét, mely 2013-ban bekerült a Magyar Értéktárba.
3. 19. század végén kialakult tarka, szabadrajzú, térkitöltő hímzés, amelyet lakástextileken, valamint vászon és bőr viseletükön egyaránt alkalmaznak.
4. Itt található egy tőzegmedrű forrástó, amelyben a környezeti hatások következtében a tó vize állandó áramlásban van, amely jótékonyan hat a szervezetre, a fürdőzőt állandó, enyhe masszázsban részesíti.
5. Ezt a különlegességnek számító italt, orvosok biztatására, mint a baktériumok szaporodását gátló széndioxid-alapú természetes tartósítószer folyadékot Jedlik Ányos, a természetbúvár bencés szerzetes készítette először 1826-ban.
6. Ez a tó Európa nemzetközi jelentőségű vadvize és a kontinens legnagyobb sósvízű tava, az eurázsiai sztyeppe tavak legnyugatibb képviselője.
7. Magyar pásztor- és vadászkutya fajta.
8. Ez az ostortípus a magyar népművészet egyik kiemelkedő értéke, a pásztorok kultúra, pásztor művészet elengedhetetlen része.

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÉRTÉKTÁR

1.	B	I	K	A	V	É	R	
			2.	B	É	R	E	S
			3.	M	A	T	Y	Ó
			4.	H	É	V	Í	Z
	5.	S	Z	I	K	V	Í	Z
	6.	F	E	R	T	Ő		
	7.	A	G	Á	R			
	8.	K	A	R	I	K	Á	S

Megfejtés: Értéktár

V. Soroljátok fel!

1. A nemzeti értékek adatait a települési, tájegységi, megyei és ágazati értéktárakban, a Magyar Értéktárban, valamint a Hungarikumok Gyűjteményében a következő, szakterületenkénti kategóriák szerint kell azonosítani és rendszerezni:

- agrár- és élelmiszergazdaság
- egészség és életmód
- épített környezet
- ipari és műszaki megoldások
- kulturális örökség
- nemzetiséghez kapcsolódó érték
- sport
- természeti környezet
- turizmus és vendéglátás

VI. Nézzétek meg a filmet, és válaszoljatok a kérdésekre!

<https://www.youtube.com/watch?v=9y6s75Wnc2Q>

A „Magyar szürke hajtóút” a jellegzetesen magyar, legeltetési nagyállattartó kultúra nemzetközileg számon tartott és közismert eleme. Az egész Kárpát-medencét beszövi, határokon átnyúlva Ausztrián át eléri Németországot, illetve Olaszországot. A magyarság Kárpát-medencei és európai jelenlétének kiemelkedő kultúrtörténeti emléke.

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÉRTÉKTÁR

1. Hogyan jutott el az Alföld legelőin vágósúlyúvá hízlalt magyar szürke szarvasmarha a dél-német városok piacaira? **lábön, gyalog**
2. Hogyan tájékozódtak a pásztorok az éjszakai hortobágyi pusztában?
csillagok alapján
3. Milyen erődített épület állt a mezővárosokra jellemző körgyűrűs szerkezetű települések központjában? **templom**
4. A napi szinten átlagosan megtett 30 km-es távolságonként milyen pihenőhely várta a marhákat és hajtóikat a pihenésre? **itató, csárda**

VII. Kakukktojás

1. Az itt felsorolt, a Hajdú-Bihar Megyei Értéktárban szereplő értékek közül húzzátok alá azt, amely nem a Sport szakterületi kategóriába került felvételre:
  - a) Hódos Imre sportolói életműve, birkózásban elért csúcsteljesítménye
  - b) A klasszikus magyar szablyavívás hagyománya
  - c) **Mónus József harci cél és távlövő íjászata**
  - d) A nagy múltú hajdúszoboszlói sportrepülés

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÉRTÉKTÁR

2. A Hungarikum Bizottság 2022. december 12-i ülésén hozott döntések nyomán a Magyar Értékek száma 142-ről 148-ra bővült. Húzzátok alá azokat, amelyek nem szerepelnek a Hajdú-Bihar Megyei Értéktárban.
- a) A korhely halászlé
  - b) **A muravidéki vágottsír**
  - c) A Hajdú lisztek és örlemények termékcsalád
  - d) **Szaloncukor**
  - e) **A Hatvani aranyfácán sűrített paradicsom**
  - f) A hajdúdorogi Krisztus-katonaság görögkatolikus hagyománya
3. Kiemelkedő nemzeti érték: olyan nemzeti érték, amely nemzeti szempontból meghatározó jelentőségű, a magyarságra jellemző és közismert, jelentősen öregbíti hírnevünket, növelheti megbecsülésünket az Európai Unióban és szerte a világon, továbbá hozzájárul új nemzedékek nemzeti hovatartozásának, magyarságtudatának kialakításához, megerősítéséhez. Húzzátok alá azt az értéket, amely nem minősül kiemelkedő nemzeti értéknek.
- a) Szatmári szilvalekvár
  - b) Vecsési savanyú káposzta
  - c) Pozsonyi kifli
  - d) **Hadházi lapos tájfajta káposzta**
  - e) Szerencsi csokoládé

VIII. Kössétek össze az összetartozó párokat, és azt a települést, amelyhez az érték kapcsolódik.

Marton László	Kölcsey Emlékház	Álmosd
Báthory Gábor	Korponai (ún. Nagyhajdú- adománylevél) kiváltságlevél	Hajdúböszörmény
Hódos Imre	Olimpiai aranyérem	Hajdúnánás
Farkas Lajos	Egy nemzeti küzdelem története	Hajdúdorog
Debreczeny Tivadar	“Gránátos katona”	Tiszacsege
Mihalkó Zoltán	Hortobágyi pásztorkalap	Balmazújváros
Dr. Rozsnyai István	Kerámiagyűjtemény	Létavértes
Dr. Béres András	Déri Múzeum	Debrecen

IX. Javaslat

Készítsetek az iskolátok székhely településén található, egy olyan értékről felterjesztő javaslatot a települési értéktárba történő felvételre, amely még nem szerepel a települések értéktárában. A települések által felvett értékek listáját az alábbi linken érhetitek el: <https://www.hbmo.hu/ertektar/Kiadvany.aspx>

A javaslat legyen minimum 15, maximum 25 mondat. Csatoljatok legalább 2 db fényképet arról az értékről, amelyet szeretnétek bemutatni.

Javaslat a

.....
(nemzeti érték megnevezése)
települési
értéktárba történő felvételéhez

1. A nemzeti érték megnevezése: .....
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása (húzzátok alá):
  - agrár- és élelmiszergazdaság
  - egészség és életmód
  - épített környezet
  - ipari és műszaki megoldások
  - kulturális örökség
  - sport
  - természeti környezet
  - turizmus és vendéglátás
  - nemzetiséghez kapcsolódó érték
3. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, indoklás az értéktárba történő felvétel mellett (minimum 15, maximum 25 mondat):
4. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe (2 db)